

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

25 років
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

№145 вересень
вересень
2017

Директор видання:
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
04053, Україна, Київ
тел. (44) 486 2878
факс (44)486 2812

АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

XIII

**УКРАЇНСЬКИЙ
МУНІЦИПАЛЬНИЙ
ФОРУМ**

**ОДЕСА
18-20.09.2017**

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

XIII УКРАЇНСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ ФОРУМ

19-21 вересня 2017 року в Одесі Асоціація міст України провела XIII Український муніципальний форум, продовживши багаторічну традицію збирати міських голів, урядовців, експертів та представників міжнародних організацій для обговорення нагальних питань місцевого самоврядування. Цьогорічний Форум став майданчиком для дискусій та вироблення спільної позиції органів державної влади і АМУ щодо розвитку місцевого самоврядування, удосконалення законодавчої бази, подальшої децентралізації влади, відкритого врядування, підтримки економічного розвитку громад, реформування ЖКГ, енергозбереження, розв'язання конкретних проблем забезпечення життєдіяльності територіальних громад.

У Форумі взяли участь: міські голови та керівники органів місцевого самоврядування – 300 осіб, представники органів державної влади, міжнародних організацій та партнерів АМУ.

Вітання учасникам Форуму надіслали Президент України Петро Порошенко, Голова Верховної Ради Андрій Парубій та Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

Програма Форуму включала три тематичні дні:

18 вересня – ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Захід проведено АМУ в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС).

Голова АМУ, Київський міський голова В.Кличко відкрив Форум та виступив з доповіддю. Також перед учасниками виступив Віце-прем'єр-міністр, Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Г.Зубко. Протягом дня голови громад обговорили з представниками Мінрегіону, Мінфіну, МОН, МОЗ, Мінагрополітики, ДАБІ, Держпраці, Держмолодьжитла та інших органів державної влади, народними депутатами України здобутки, проблеми та виклики децентралізаційної реформи. На панельних дискусіях обговорювалися питання бюджетного та ресурсного забезпечення територіальних громад у 2017-2018 роках, а також секторальні реформи.

19 вересня – ДЕНЬ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

Захід проведено в рамках проекту «Партнерство для розвитку міст (ПРОМІС)», який АМУ впроваджує спільно з Федерацією канадських муніципалітетів.

У цей день відбулася дискусія з питань підтримки економічного розвитку територіальних громад в Україні за участі представників Мінрегіону, Мінекономрозвитку, АМУ, Федерації канадських муніципалітетів, Асоціації міст Польщі, Норвезької асоціації місцевих та регіональних влад. Учасники обговорили державну політику стимулювання регіонального та місцевого розвитку, формування державного контролю в сфері місцевого самоврядування, економічні інструменти розвитку територій.

19 вересня після завершення сесійного засідання на одеському стадіоні «Чорноморець» відбувся товариський футбольний матч між збіркою українських мерів та збіркою мерів польських міст.

20 вересня – ДЕНЬ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Захід проведено в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує АМУ за підтримки USAID, та у співпраці з Міжнародною фінансовою корпорацією і Всеукраїнською радою голів ОСББ.

Головним темами цього дня стали проблеми реформування ЖКГ, співпраця ОСББ з органами місцевого самоврядування, енергоефективність у житловому секторі, теплопостачанні, водоканалізаційному господарстві, участь управителів будинків у реалізації програм енергозбереження. У дискусії взяли участь Голова Держенергоефективності С.Савчук, представники проекту IFC «Енергоефективність у житловому секторі», керівники галузевих асоціацій «Асоціація ОСББ», «УКРТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО», «Укрводоканалекологія», «Асоціація управителів житла».

XIII Український муніципальний форум завершився прийняттям ЗВЕРНЕННЯ до керівників держави щодо якнайшвидшого вирішення питань забезпечення реалізації завдань децентралізаційної реформ та бюджетного та ресурсного забезпечення територіальних громад; завдань у сфері секторальних реформ (стор. 35)

На сторінках цього видання ми пропонуємо детальну інформацію про роботу XIII Українського муніципального форуму, документи, фотографії.

Президент України

Вітальне слово учасникам
XIII Українського муніципального форуму

*Шановні представники органів місцевого самоврядування,
органів державної влади, наші міжнародні партнери!*

Вітаю з початком роботи XIII Українського муніципального форуму. Проведення цього форуму є корисним майданчиком для підбиття підсумків реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади за рік. Також це відправна точка у побудові владою, місцевими громадами та міжнародними партнерами України планів на найближче майбутнє.

Досягнутий успіх реформи неможливо заперечити. Ми зміцнили фінансову основу місцевого самоврядування. Нам вдалося суттєво посилити його спроможність, а також здатність надавати якісні публічні послуги населенню. Ініційований процес добровільного об'єднання територіальних громад забезпечив виникнення в Україні мотивованих на продуктивну роботу, самодостатніх об'єднаних територіальних громад.

Значні успіхи досягнуто у сфері секторальної децентралізації влади: утворення госпітальних округів, опорних шкіл, центрів надання адміністративних послуг, передача органам місцевого самоврядування повноважень щодо здійснення державного архітектурно-будівельного контролю.

Водночас реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади ще далека від завершального етапу. Вкрай актуальними залишаються проблеми розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин, стимулювання подальшого процесу добровільного об'єднання територіальних громад, запровадження чіткої процедури передачі районними радами у власність об'єднаних територіальних громад відповідних бюджетних установ, розташованих на їхній території, тощо.

Для подальшого впровадження реформи, зміцнення інституту місцевої демократії відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування вирішальне значення має відкритий діалог, конструктивна співпраця та координація зусиль Президента України, Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, інституцій громадянського суспільства, а також відповідних міжнародних організацій.

Я впевнений, що спільними зусиллями ми досягнемо цієї благородної мети.

Петро ПОРОШЕНКО

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

*Учасникам XIII Українського
муніципального форуму*

Шановні друзі!

Щиро вітаю з початком роботи поважного зібрання і бажаю плідних дискусій та ефективних рішень.

Ваше об'єднання є постійним і надійним партнером Українського парламенту в напруженій роботі над формуванням законодавчого поля задля ефективного місцевого та регіонального розвитку, подальшого піднесення ролі територіальних громад.

Ціную вашу кропітку роботу з консолідації органів місцевого самоврядування, налагодження діалогу з центральними органами державної влади, обміну досвідом і, в кінцевому рахунку, – розвитку демократичних інститутів і формування громадянського суспільства в країні.

Нехай принципова державницька позиція асоціації й надалі єднає наші зусилля, спрямовані на здійснення успішної реформи децентралізації влади і місцевого самоврядування та розбудову міцної, квітучої України!

Андрій ПАРУБІЙ

Дорогі друзі!

Від імені Уряду та від себе особисто вітаю організаторів та учасників XIII Українського муніципального форуму.

Проведення щороку днів діалогу між органами державної влади та органами місцевого самоврядування в рамках муніципального форуму стало доброю традицією та важливою подією у політичному житті країни. Символічно, що зустріч проводиться на етапі формування головного фінансового документа країни, визначення пріоритетів роботи Уряду на наступний рік з метою обговорення найбільш актуальних проблем територіальних громад та вироблення шляхів їх розв'язання.

Особливістю форуму є те, що на ньому складні питання розвитку місцевого самоврядування та проблеми бюджетної політики обговорюються комплексно та за участю всіх зацікавлених сторін законодавчої, виконавчої влади, експертного середовища та представників сільських, селищних, міських рад.

Діалог між Урядом та органами місцевого самоврядування не обмежується одним днем, він триває. В поточному році ми мали неодноразові зустрічі в Будинку Уряду та поза його межами. Напрацьовані за результатами таких зустрічей рекомендації та пропозиції Асоціації міст України, органів місцевого самоврядування лягли в основу багатьох рішень Уряду, закону про Державний бюджет України, інших актів законодавства.

Уряд бачить органи місцевого самоврядування, Асоціацію міст України своїм стратегічним партнером у проведенні децентралізації та реформування місцевого самоврядування. І на сьогодні перед нами стоять завдання: сформувати якісні державний та місцеві бюджети на наступний рік; забезпечити подальше державне стимулювання регіонального та місцевого розвитку; розширити права органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин; якісно підготуватися до опалювального сезону; провести ефективне реформування сфер освіти та охорони здоров'я.

Очікую від форуму напрацьованих узгоджених пропозицій щодо удосконалення заходів державної політики у багатьох сферах.

Бажаю всім учасникам муніципального форуму активної та плідної праці, творчих дискусій, міцного здоров'я та реалізації всіх починань!

З повагою

Прем'єр-міністр України Володимир ГРОЙСМАН

18 вересня 2017 р.
м. Київ

25 років
АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

18 вересня 2017 року

ДЕНЬ ДІАЛОГУ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

День Діалогу проведено в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує АМУ за підтримки USAID.

День Діалогу – перший день XIII Українського муніципального форуму. Серед учасників, яких зібралось понад 300, – голови громад-членів АМУ, представники парламенту, уряду та профільних міністерств, а також проектів міжнародної технічної допомоги – партнерів АМУ, експертного середовища.

Відкрив Форум Голова Асоціації міст України, Київський міський голова **В.Кличко**. Він зазначив, що «високого темпу набрало формування в державі об'єднаних територіальних громад, їх вже утворено понад 600 – близько третини від остаточної кількості, прогнозованої експертами». Однак, за словами Голови АМУ, місцеві ради нарікають на суттєвий моральний борг держави перед такими громадами.

Так, досі не реалізовано положення Концепції реформи щодо передачі об'єднаним територіальним громадам у розпорядження земель державної власності в адміністративних межах таких громад за межами населених пунктів. «Ми вдячні Мінрегіону, який за дорученням прем'єр-міністра у стислі терміни за підтримки Асоціації розробив законопроект, спрямований на вирішення цього питання, а керівництву уряду – за його оперативне схвалення. Тепер сподіваємося на співпрацю в парламенті щодо оперативного ухвалення документу найближчим часом», – наголосив В.Кличко.

Голова АМУ зазначив, що останнім часом активно поширюється думка, що бюджетна децентралізація досягнута і всі проблеми вирішені. «На місцях, мовляв, багато коштів. Лунають заклики максимально перекласти державні повноваження на органи місцевого самоврядування. Але ж суть децентралізації не в цьому! Місцеве самоврядування повинне вирішувати питання місцевого, а не державного значення. Тому абсолютно неприйнятним для нас є намагання перекласти у проекті Держбюджету на 2018 рік фінансування 7 млрд грн соціальних пільг в сфері ЖКГ на місцеві бюджети», – підкреслив він.

Як завжди, наголосив В.Кличко, наприкінці бюджетного року відчувається гостра недостатність коштів освітньої і медичної субвенцій. Це не дає можливості забезпечити в повному обсязі фінансування видатків у галузях освіти та охорони здоров'я за рахунок відповідних субвенцій таким чином, щоб органи місцевого самоврядування не відволікали власний ресурс, який вони можуть

витратити на оновлення і розвиток своєї інфраструктури.

Місцеві ради, підкреслив голова АМУ, вкотре звертають увагу уряду на недостатність асигнувань, несвоєчасне і в неповному обсязі надходження коштів субвенції з держбюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій. «На сьогодні, дефіцит коштів місцевих бюджетів на оплату субсидій становить 8 млрд грн! Ми сподіваємось, що держава до кінця року розрахується з нами в повному обсязі. Це життєво важливо! Бо ми на порозі нового опалювального сезону», – зазначив мер Києва. Він зауважив, що органи місцевого самоврядування так і не отримали закладених в Держбюджеті на цей рік 5 млрд грн компенсації. «Фактично уклавши договори реструктуризації минулих боргів, які виникли не з нашої вини, комунальні підприємства не отримали живих коштів. Це ставить під загрозу проходження опалювального сезону», – наголосив В.Кличко.

Також над багатьма територіальними громадами нависає борг за отримані в попередні роки середньострокові позики. Він утворився, як відомо, через некоректне планування Мінфіном видатків місцевих бюджетів на виконання делегованих повноважень. «Тобто виник не з нашої вини. І в цій ситуації ми періодично чуємо про ініціативи щодо погашення цього боргу з коштів відповідних місцевих бюджетів. Місцеві ради висловлюють стурбованість з цього приводу і пропонують уряду списати цю заборгованість», – зазначив В.Кличко.

Почастішали звинувачення місцевої влади за неефективне використання коштів у вигляді зберігання їх на депозитних рахунках. «На цьому фоні лунають заклики терміново все забрати в центр або обтяжити місцеве самоврядування суто державними функціями, що суперечить філософії децентралізації», – наголосив Голова Асоціації міст України. Він зазначив, що раніше муніципалітети були позбавлені будь-якої фінансової автономії і не мали ресурсів на реалізацію інфраструктурних проектів, модернізацію ЖКГ, належний благоустрій. А саме це визначає якість життя в громадах. «Держава фактично повернула муніципалітетам попередні борги. Логічним є те, що органи місцевого самоврядування намагаються використати ці кошти найбільш ефективно. Право розміщення коштів спеціально було надане місцевим бюджетам, щоб в умовах бюджетної децентралізації вони змогли оновити інфраструктуру. Для реалізації масштабних інфраструктурних проектів кошти потрібно закамулювати», – зазначив голова АМУ. Відсотки по депозитах, додав він, стають додатковим джерелом надходжень дохідної частини відповідних бюджетів.

Ще один аргумент на користь депозитів, підкреслив В.Кличко, це те, що кошти місцевих бюджетів, що знаходяться у державних банках, працюють на економіку країни – не тільки на державний, але й на приватний її сектор. Це й підтримка ліквідності державного банківського сектору та можливість отримати надійне джерело ресурсу для кредитних операцій. «Усі намагання скомпрометувати депозити місцевих бюджетів відбуваються на фоні щорічного навантаження на ці бюджети. А саме – перекладення фінансування делегованих державою повноважень на органи місцевого самоврядування та пошуку чергових підстав для цього», – наголосив В.Кличко.

Голова АМУ зазначив, що загальна сума додаткового навантаження на місцеві

бюджети з урахуванням минулих років становить 68,1 млрд грн. При цьому найбільша їх частина передана без надання належних джерел покриття. Зокрема, це фінансування видатків на утримання ПТУ – 5,8 млрд грн; забезпечення пільгового проїзду – 2,2 млрд грн; оплату комунальних послуг у сфері освіти – 9,3 млрд грн та охорони здоров'я – 6,0 млрд грн.; заробітну плату непедагогічного персоналу – 9,2 млрд грн та інші.

Разом з тим, зауважив В.Кличко, органам місцевого самоврядування доводиться забезпечувати видатки на підвищення рівня заробітних плат працівникам бюджетної сфери, а також на зростання тарифів на комунальні послуги. «І це при тому, що були вилучені такі джерела покриття, як субвенція на пільговий проїзд, субвенція на різницю в тарифах, субвенція на підготовку робітничих кадрів. І останнім часом спостерігається дефіцит коштів на надання житлових субсидій населенню на оплату послуг ЖКГ», – підкреслив Голова Асоціації. Він також відзначив, що всі місцеві ради відчувають брак фінансового забезпечення компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян та інших передбачених законодавством пільг, зростання заборгованості за пільгове перевезення та збільшення кількості судових позовів перевізників.

«Гарячою темою є розроблений Мінрегіоном законопроект, де пропонується надати місцевим державним адміністраціям повноваження зупиняти будь-які акти органів місцевого самоврядування на свій розсуд. Більшість із нас вже висловили своє ставлення до нього», – сказав В.Кличко. Голова АМУ зазначив, що «очікуємо

конструктивного обговорення проблемних питань на нашому форумі та знаходження оптимальних шляхів їхнього вирішення».

Одеський міський голова **Г.Труханов** привітав учасників Форуму та розповів про трагедію, що сталася у ніч з 15 на 16 вересня у дитячому таборі. Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять загиблих.

Президент України **П.Порошенко** надіслав привітання учасникам XIII Українського муніципального форуму. Його зачитав Виконавчий директор АМУ **О.Слобжан**. У вітанні зазначено, що для подальшого впровадження реформи місцевого самоврядування, зміцнення інституту місцевої демократії відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування вирішальне значення має відкритий діалог, конструктивна співпраця та координація зусиль Президента України, Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, інституцій громадянського суспільства, а також відповідних міжнародних організацій.

Вітальне слово від Голови Верховної Ради України **А.Парубія** виголосила народний депутат України **О.Продан**. «Асоціація міст України є постійним і надійним партнером Українського пар-

Прем'єр-Міністра України **В.Гройсмана**. У вітанні зазначено, що Уряд бачить органи місцевого самоврядування, Асоціацію міст України своїм стратегічним партнером у проведенні децентралізації та реформування місцевого самоврядування.

Віце-прем'єр-міністр Г.Зубко у виступі зазначив, що в Україні щороку зростають обсяги залишків коштів місцевих бюджетів на казначейських і депозитних рахунках. Станом на 1 січня 2016 р. вони склали 31 млрд гривень, на 1 січня 2017 року – 49 млрд. «Органам місцевого самоврядування буде складно пояснювати свою позицію, якщо 1 січня 2018 р. знову зростуть ці залишки, приміром, до 55 млрд чи більше. Кошти, спрямовані місцевим бюджетам, повинні підвищувати якість життя громадян України», – підкреслив високопосадовець. За його словами, ситуація з неефективним використанням цих коштів б'є насамперед по інтересам розвитку малих міст, де їх бракує. «Пропоную, з огляду на проблеми в малих містах з водопостачанням, централізованим опаленням, ЖКГ спільно розробити програму розвитку малих міст із залученням державної підтримки. Можемо спрямувати ці кошти на підтримку міст, яким не вистачає власних надходжень. Адже ДФРР не завжди враховує питання малих міст. Хоча попередньо наш підхід був у тому, аби в розрізі регіону насамперед надавалася підтримка для інфраструктурного розвитку саме малих міст», – сказав Г.Зубко.

Він повідомив, що, окрім повноважень, які передаються місцевому самоврядуванню, зростають і місцеві бюджети, зростає державна підтримка. «Цього року, порівняно з 2014 р., вона зростає майже у 30 разів і становить майже 15 млрд гривень. За три роки на 100 млрд зросли місцеві бюджети! Їхня частка у зведеному – майже 50%», з – зазначив Г.Зубко.

Про стан і проблеми реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади говорила Голова Комітету Правління АМУ з питань впровадження реформи місцевого самоврядування, Чугуївський міський голова **Г.Мінаєва**. Вона зазначила, що з 2014 року, коли Уряд схвалив концепцію реформування місцевого самоврядування, зроблено ба-

ламенту в напруженій роботі над формуванням законодавчого поля задля ефективного місцевого та регіонального розвитку, подальшого піднесення ролі територіальних громад», – йдеться у вітальній адресі.

Віце-прем'єр-міністр України – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства **Г.Зубко** зачитав вітальне слово від

гато. «Продовжується курс на децентралізацію та розвиток місцевого самоврядування. Маємо багато проміжних успіхів та здобутків. Проте рік від попереднього форуму важко назвати «роком великих успіхів», – сказала Г.Мінаєва.

Серед невирішених питань – внесення змін до Конституції у частині місцевого самоврядування, без яких неможливо повноцінно забезпечити повсюдність місцевого самоврядування та змінити природу державного представництва на місцях. Досі немає очікуваного нового закону «Про службу в органах місцевого самоврядування». За словами «ситуацію трохи рятує осучаснення Кабінетом Міністрів умов оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування у травні цього року». Крім того, не вирішено питання поширення за межі населених пунктів повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин.

«Вже пішов третій рік, як у нас триває добровільне об'єднання територіальних громад. Все більше з'являється укрупнених територіальних громад. З'явилася можливість спрощеного порядку приєднання до таких громад. Є позитивна динаміка», – зазначила Голова Комітету Правління АМУ з питань впровадження реформи місцевого самоврядування. Проте, за її словами, цей процес супроводжується великою кількістю проблем. Зокрема, через юридичні перепони територіальні громади міст обласного значення досі не можуть об'єднуватися з іншими громадами, є проблеми з першими виборами вже укрупнених територіальних громад, залишається відкритим питання, коли і як планується завершувати процес об'єднання.

Особливу увагу викликають недавні ініціативи щодо посилення державного контролю над рішеннями органів місцевого самоврядування. Вочевидь, повноцінно це питання можна вирішити лише після внесення змін до Конституції та запровадження нагляду префектів. А до того зміна елементів державного контролю потребує вкрай зваженого підходу та відкритої дискусії. «Не хотілося, щоб ця ініціатива відкинула нас на декілька кроків назад. Дуже хотілося б мені подивитися в очі авторам таких ініціатив і спитати – чому саме така недовіра до місцевого самоврядування?», – заявила Г.Мінаєва. Вона висловила переконання, що протягом роботи Форуму відбудеться плідний діалог і буде вирішено багато проблемних питань місцевого самоврядування.

Далі розпочався діалог голів громад-членів АМУ з Віце-прем'єр-міністром – Міністром регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Г.Зубком.

Чортківський міський голова (Тернопільська область) **В.Шматько**, звернувся до Віце-прем'єр-міністра: «Дуже прошу особисто і від колег – міських голів: коли звучить на рівні країни дискусія про те що органи місцевого самоврядування мають більше повноважень, мають більше грошей, називаються цифри, говорять і про ту відповідальність, яку ви на нас переклали. Ніде на телебаченні люди не чують ні з

вуст Володимира Борисовича, ні Петра Олексійовича, що міські ради додатково фінансують інші об'єкти. Люди чують, що у нас є мільярди, приходять у кабінет мера і питають «де ваші мільярди?».

Друге запитання міського голови стосувалося адміністрування податків - акцизу з пального, акцизу з тютюну та алкоголю і податку на нерухомість. Органи місцевого самоврядування малих міст не

розуміють що це за кошти і ми виходимо крайніми, а потім приїжджають ваші контрольовані аудиторські служби і КРУ та питають, які акти ми підписуємо і коли ми здаємо об'єкти – в січні чи в лютому. Це неправильний підхід до справи», - сказав міський голова та запропонував передавати ці кошти місцевим бюджетам як залишкові на наступний рік.

Також В.Шматько звернувся до урядовця з проханням враховувати пропозиції Асоціації при підготовці проекту Держбюджету та запропонував скасувати пільги на рівні держави і надати органам місцевого самоврядування право самостійно вирішувати, які пільги фінансувати.

Г.Зубко наголосив: «Ми вперше в історії України переходимо на середньострокове бюджетне планування, що дозволить формувати бюджет і прогнози відразу на наступні три роки. До середньострокового планування ми хочемо перейти, щоб забезпечити сталий підхід до оподаткування на декілька років, прогнозувати, що ми будемо робити через рік, через два, щоб для цього можна було готуватися». Щодо термінів надходження коштів ДФРР та інших, віце-прем'єр повідомив, що Мінрегіон розробив зміни до Бюджетного Кодексу, які дозволяють фінансування по ДФРР та іншим програмам залишати на наступний рік. «Єдине, що нам потрібно – мати стале джерело доходів до Фонду регіонального розвитку», - додав Г.Зубко. На сьогодні, основні джерела наповнення фонду регіонального розвитку – це кошти з загального фонду держбюджету та за рахунок спецконфіскації.

Далі віце-прем'єр-міністр Г.Зубко, повертаючись до питання щодо мільярдних коштів, які є додатковим надходженнями до місцевих бюджетів, сказав: «Я точно можу чесно відповісти: так, крім коштів, які надходять до місцевих бюджетів, ще є додаткове навантаження. Додаткове навантаження з приводу комунальних витрат на об'єкти соціальної інфраструктури, додаткове навантаження на технічних працівників, які працюють в освіті, додаткове навантаження по освітній субвенції, додаткове навантаження по пільговим перевезенням. Я хотів би сказати, що нам потрібно чітко зрозуміти і визначити, що ми повинні навантажувати вас тим, де ви повинні управляти. Нам дуже важливо, що саме місцеве самоврядування займалося питанням підготовки робітничих кадрів для професійно-технічних училищ. Єдине що, нам потрібно відпрацювати спільну систему як вона буде ефективно працювати».

Голова Шумської ОТГ **В.Плетюк** підняв проблемне питання щодо фінансування проектів з ремонту доріг за рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури ОТГ. Органи Держказначейства

відмовляють у фінансуванні цих проєктів, хоча вони погоджені облдержадміністрацією та відібрані комісією при Мінрегіоні, оскільки вважають їх поточними видатками, а не видатками розвитку.

Г.Зубко зазначив, що субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад може бути спрямована на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності, а також капітальний та поточний ремонт вулиць і доріг населених. А для вирішення названої проблеми необхідно внести зміни до відповідного наказу Міністерства фінансів і Мінрегіон над цим працює.

Голова Сокирянської ОТГ (Чернівецька область) **В.Равлик**: «На місцях виникла проблема із отриманням надходжень податку на нерухомість. Якщо юридичні особи платять своєчасно в повному обсязі, то фізичні особи не поспішають це робити». Він виступив з пропозицією «створити загальнодержавне уніфіковане програмне забезпечення, аби одночасно і реєстраційна служба, і податкова інспекція мали повну базу даних щодо

платників цього податку».

Г.Зубко погодився з тим, що існує потреба в створенні єдиного реєстру, в якому буде зібрана інформація про платників податків, об'єкти нерухомості, отримувачів субсидій тощо. «Ми над цим працюємо», – додав він.

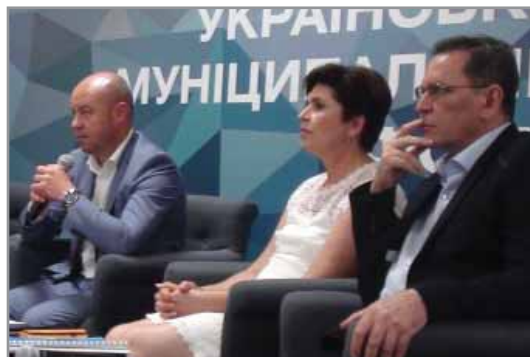
Після завершення сесійного засідання відбувся брифінг для місцевих ЗМІ.

Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ, відповідаючи на запитання журналістів під час брифінгу, зазначив, що доходи місцевих бюджетів на кінець 2017 року можуть скласти 180-185 млрд грн. «На наступний рік у проєкті держбюджету ми заклали понад 250 млрд грн доходів місцевих бюджетів. Встановлено нове джерело надходжень до місцевих бюджетів: частина плати за ліцензування випуску та проведення лотерей та збережено норму по акцизу з виробленого та імпортованого пального», – сказав Г.Зубко. Щодо державних програм, які будуть спрямовані на місцеве самоврядування на наступний рік, то, як зазначив урядовець, «ДФРР разом з субвенціями на ОТГ – до 10 млрд грн, також передбачається субвенція на розвиток сільської медицини – 4 млрд грн, секторальна підтримка ЄС в розмірі 600 млн грн і субвенція на розвиток спортивної інфраструктури». Г.Зубко повідомив, що головне питання, яке обговорювалося і вирішувалося учасниками Форуму – це знаходження стабільності і балансу між повноваженнями і доходами місцевого самоврядування. «Є гострі питання, які виникають під час передачі повноважень, є питання щодо фінансування напрямків, але – є одне спільне завдання для нас всіх, це зміна системи управління, якості надання послуг і ми над цим працюємо», – підкреслив Г.Зубко.

Далі робота Дня Діалогу продовжилася на трьох панельних дискусіях: «Бюджетне забезпечення територіальних громад у 2017 – 2018 роках», «Ресурсне забезпечення територіальних громад у 2017 – 2018 роках» та «Секторальні реформи: освіта, охорона здоров'я, соціальний захист», в ході яких відбувся безпосередній діалог голів громад-членів АМУ з представниками органів центральної державної влади.

«Бюджетне забезпечення територіальних громад у 2017 – 2018 роках»

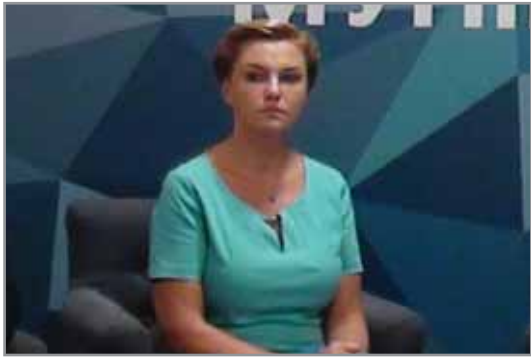
Модерував I панельну дискусію Тернопільський міський голова, Голова Комітету Правління АМУ з питань бюджетної політики **С.Надал**. Він окреслив проблемні питання місцевих бюджетів, зокрема, недостатність коштів освітньої та медичної субвенцій, ненадходження акцизного податку з нафтопродуктів, бар'єри щодо надання фінансової допомоги суб'єктам господарювання, недофінансування професійно-технічних навчальних закладів, недостатнє фінансове забезпечення пільг та субсидій по житлово-комунальних послугах, відміна субвенції на пільгове перевезення, питання заборгованості місцевих бюджетів за середньостроковими позиками, загроза втрати додаткових надходжень до місцевих бюджетів від торгівлі тютюновими виробами, проблеми з утриманням бюджетних закладів. С.Надал відзначив, що така ситуація може звести нанівець результати децентралізації, тому слід вжити заходи, які вирішать ці проблеми.

Народний депутат **І.Куліченко** зазначив, що за останній час Асоціація міст України вийшла на новий рівень: «Позицію Асоціації враховують в органах державної влади, так, як ніколи раніше. Ми тісно співпрацюємо, за що вдячний Голові АМУ та її представникам. Я теж у свій час був головою Асоціації і радий, що зараз її очолює людина зі світовим іменем – Віталій Кличко». Він також наголосив, що державна влада та мери мають об'єднатися у пошуках шляху вирішення проблем на місцевому рівні. «Позиція мерів грає неабияку роль у прийнятті бюджетних рішень, адже саме на місцях громади розпоряджаються отриманим ресурсом, розбудовують інфраструктуру, піклуються про якісне надання послуг населенню. Однак, сьогодні місцеві бюджети стикаються з багатьма викликами, про які сьогодні вже розповідали і пан Зубко, і пан Кличко. Ми маємо знайти шлях їх вирішення ще до початку бюджетного процесу на 2018 рік, і тільки після цього детально опрацювати проект державного бюджету на наступний рік», – зазначив І.Куліченко.

Народний депутат України, представник Голови АМУ у Верховній Раді **О.Продан** розповіла про законопроекти, які розроблені за участю Асоціації міст України. Всього таких ініціатив сімнадцять. Серед них законопроекти: про скасування пайової

участі, акцизу на палива та тютюн, про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель, про внесення змін до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання

територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст обласного значення та про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо гарантії забезпечення земельними ділянками ветеранів війни, а також законопроекти, які стосуються Державного бюджету на 2017 рік.

Директор департаменту місцевих бюджетів Міністерства фінансів України **Є.Кузькін** розповів про фінансове забезпечення передачі повноважень органам місцевого самоврядування. Він зазначив, що у Державному бюджеті на 2018 рік буде передбачене фінансування усіх об'єднаних територіальних громад, зокрема і тих, де відбудуться вибори до кінця 2017 року.

Голова Державної казначейської служби України **Т.Слюз** порушила питання перерахунку акцизу на пальне для бюджетів місцевого самоврядування, проблему середньострокових позик та зазначила, що є кілька варіантів її вирішення, зокрема, списання і розстрочка та її поступове погашення. Окрім того, вона надала рекомендації для бюджетів ОТГ після об'єднання для їх обслуговування в Держказначействі.

«Ресурсне забезпечення територіальних громад у 2017 – 2018 роках»

Модератором II панельної дискусії виступив Кам'янський міський голова, Голова Комітету Правління Асоціації міст України з питань житлово-комунального господарства **А.Білоусов**. «Переконаний, що процес децентралізації може стати ефективним інструментом для реформування та оновлення всіх сфер діяльності органів місцевого самоврядування, зокрема й сфери житлово-комунального господарства», – зазначив він.

А.Білоусов сказав, що однією із найбільш серйозних проблем, які сьогодні створюють труднощі у забезпеченні нормального функціонування ЖКГ, є недосконалість законодавства у цій сфері та зволікання із своєчасним прийняттям відповідних рішень парламентом та урядом. «Необхідно зауважити, що така недосконалість полягає у несвоечасності прийняття підзаконних та інших нормативно-правових актів, прийнятті актів, наслідки реалізації норм яких ускладнюють діяльність органів місцевого самоврядування та підприємств ЖКГ або ставлять інтереси одних суб'єктів господарювання над іншими», – зазначив він.

Ще одна проблема – отримані на місцях фінансові ресурси не забезпечують виконання органами місцевого самоврядування додаткових повноважень. За словами А.Білоусова, одним з прикладів цього є відсутність субвенцій з бюджету на пільги з перевезення окремих категорій громадян, послуг зв'язку тощо, сума яких у 2017 році повинна була скласти близько 2,2 млрд грн. Тому здійснення відповідних видатків забезпечувалося місцевими бюджетами, відволікаючи ресурси з інших, не менш важливих напрямків.

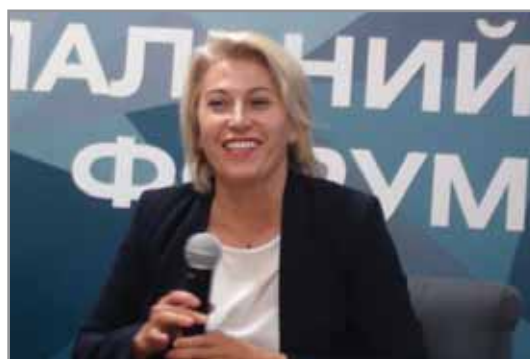
Органи місцевого самоврядування непокоїть також несвоєчасне та неповне надходження з держбюджету субвенції місцевим бюджетам на надання пільг та субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг. Так, на сьогодні у державному бюджеті відсутні близько 8 млрд грн на відшкодування підприємствам ЖКГ уже наданих послуг, а з початком опалювального сезону ця сума збільшиться в рази.

У своїх виступах голови громад-членів АМУ зазначили, що спроба покласти на місцеві бюджети фінансування ще й задекларованих державою пільг по сплаті житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян у розмірі близько 7 млрд. грн (запропонована проектом Держбюджету на 2018 рік) є абсолютно недопустимою.

Заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування та житлово-комунального господарства **А.Бабак** звернулася до Асоціації міст України з проханням додати у звернення АМУ до Верховної ради України ініціативу щодо включення у найкоротші терміни до порядку денного законопроекту про житлово-комунальні послуги. За її словами, це саме той документ, який вирішить усі незгодженості, що виникають у питаннях управління будинком, споживання житлово-комунальних послуг та нарахування плати за них. «Ми прийняли закон, який стосується комерційного обліку води і тепла, але ми не сказали про те, що якщо стоїть прибудинковий лічильник води і тепла, то це не означає що буде колективна відповідальність за платежі по цьому лічильнику. Саме в законопроекті про житлово-комунальні послуги в новій редакції зазначається, що відповідальність залишається індивідуальна. Не буде такого, що якась квартира не платить, а за неї будуть платити всі інші мешканці багатоквартирного будинку», – зазначила А.Бабак.

Окрім того, вона закликала підтримати законопроект щодо виділення землі, яка входить до прибудинкової території багатоквартирних будинків, а також врахувати особливості виділення землі сільській місцевості.

А. Бабак також зауважила, що здивована змінами до Бюджетного кодексу щодо передачі пільг на житлово-комунальні послуги місцевим бюджетам. За її словами, необхідно відстоювати у цьому питанні тверду позицію щодо неможливості прийняття такого рішення, адже це – державні соціальні гарантії, які передбачені чинним законодавством.

Виконуючий обов'язки Голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру **О.Цвях** зазначив, що одне з найважливіших питань – передача повноважень по розпорядженню землями державної форми власності сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів. «На жаль, законопроект №4355, у якому чітко прописана процедура та механізм розпорядження землями

державної форми власності сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів так і не був проголосований у другому читанні. АМУ та Мінрегіон запропонували інший законопроект, який врегульовує це питання, однак, на жаль, він також досі не прийнятий, хоч і зареєстрований у парламенті та чекає на свій розгляд».

О.Цвях зазначив, що «нарешті зупинено практику передачі земель сільськогосподарського призначення в довгострокову оренду на 49 років, а також визначено термін максимальної оренди 7 років (період сівозмін)». Окрім того, він повідомив, що відповідно до постанови Кабміну від 7 червня 2017 року № 413, передача земель сільськогосподарського призначення за наказами Держгеокадастру здійснюватиметься за погодженням з органами місцевого самоврядування, а згідно з наказом Держгеокадастра рекомендовано встановлювати розмір орендної плати не нижче 12 %.

Як засвідчила дискусія, органи місцевого самоврядування стурбовані питанням наповнення інформацією Державного земельного кадастру про земельні ділянки, документи на які видано до 2004 року. О.Цвях констатував, що, коли видавали документи, не було кадастрової зйомки. На його думку, зараз необхідно по-новому виготовити технічну документацію, а для цього потрібні кошти. Розраховано, що видатки на виготовлення такої документації становитимуть близько 4,5 млрд грн У разі виділення з Державного бюджету коштів, буде виготовлено відповідну документацію та внесено відомості в Кадастр.

Представники органів місцевого самоврядування також висловили стурбованість щодо наявності помилок у Кадастрі. О.Цвях на це зауваження відповів, що внесено зміни до постанови Уряду, і кадастровим реєстраторам дозволено виправляти помилки.

Протягом діалогу також порушувалось питання забезпечення земельними ділянками учасників АТО. О.Цвях звернувся до представників органів місцевого самоврядування поставитись із розумінням до учасників АТО і забезпечити їх земельними ділянками. Зауважив, що органами Держгеокадастру надано 130 тисяч дозволів на виготовлення документації із землеустрою, однак лише 65 тисяч учасників АТО реалізували право на отримання земельних ділянок.

Щодо питань сплати земельного податку при зміні власника майна або зволікання з оформленням документів О.Цвях зазначив, що на розгляді знаходиться законопроект №3346, який вирішує цю проблему. Також він наголосив, що існує судова практика стягнення плати за землю.

«Секторальні реформи: освіта, охорона здоров'я, соціальний захист»

Модерував III панельну дискусію Балтський міський голова **С. Мазур**.

Заступник Міністра освіти і науки України **П.Хобзей** нагадав, що нещодавно Верховна Рада прийняла закон «Про освіту» та подякував Асоціації міст України за активну роботу над цим документом. «У підготовці Закону України «Про освіту» до другого читання активну участь брала аналітик АМУ Л.Мозгова, а

над формулою розподілу освітньої субвенції працював О.Пильтай», – зазначив він.

У виступі заступника Міністра йшлося про державне фінансування освіти, зокрема збільшення на 2018 рік видатків на освітню субвенцію для осіб із особливими освітніми потребами. «Так, у 2017 році було виділено з Державного бюджету 209 млн. грн., планується у 2018 році збільшити видатки до 509 млн. грн. та спрямувати їх частину на створення інклюзивно-ресурсних центрів», – зауважив П.Хобзей.

Також обговорювались питання професійно-технічної освіти. Представники міст-обласних центрів наголошували на необхідності передачі закладів ПТНЗ до комунальної власності. У той же час П.Хобзей висловив позицію Міністерства освіти щодо їх передачі виключно на обласний рівень. Наразі готові до передачі 3 ПТНЗ Житомирської та 5 Івано-Франківської областей. Однак, документи досі знаходяться на погодженні в Міністерстві фінансів України. Поряд із тим, як зазначив П.Хобзей, розглядається інший механізм передачі: заклади, що не потрібні для підготовки кадрів для міст і що знаходяться на їх території, передати на рівень області, а до комунальної власності міст передати лиш ті, які забезпечать місцевий ринок праці. При цьому заступник Міністра звернувся з проханням до муніципалітетів не відмовляти у навчанні дітям із сільських регіонів.

П.Хобзей розповів також про реформу Нової української школи, зокрема про введення ЗНО за курс базової середньої освіти (після 9 класу). Йшлося про 2023 рік.

У ході діалогу озвучувались проблеми нестачі освітньої субвенції в окремих містах до кінця бюджетного року, штатного розпису сервісно-інклюзивних центрів, а також їхнього функціонального призначення.

Заступник Міністра охорони здоров'я України **П.Ковтонюк** зупинився на проблемах сфери охорони здоров'я. Зокрема, обговорювалося питання дефіциту медичної субвенції. «Ми не відмовляємося від своїх зобов'язань і за допомогою резервів та стабілізаційної дотації вирівнюємо ситуацію», – підкреслив П.Ковтонюк. За його словами, Міністерство вже ініціювало виплату 570 млн грн резерву медичної

субвенції, невдовзі буде розподілений 1 млрд грн, призначених для окупованих територій, Мінфін застосує інші механізми, зокрема стабілізаційну дотацію.

«Але такий дефіцит виникає щороку. Бо він не є несподіванкою, це – нормальний наслідок планової утриманської економіки, в якій все ще перебуває медицина. Для соціалізму були характерні одночасно і дефіцити, і перевиробництво.

От і зараз: станом на 1 вересня ми, з одного боку, прогнозуємо дефіцит по зарплаті у розмірі 2,8 млрд грн. в одних бюджетах. При цьому, за даними Казначейства, на цю ж дату в інших бюджетах залишаються 2,4 млрд грн. невикористаної медичної субвенції», – зазначив П.Ковтонюк. Щоб вирішити проблему, потрібно усунути причини її появи. «Тому необхідні глибокі реформи, – наголосив заступник Міністра. – Тільки з принципом «гроші за послугу» є шанс на справедливу оплату роботи лікаря – відповідно до реальної роботи, а не номінальних планових показників». Він повідомив, яким чином відбуватиметься фінансування медицини, коли будуть прийняті закони про медичну реформу.

П.Ковтонюк також розповів про ініціативу Президента України П.Порошенка про підтримку медицини на селі. Він зазначив, що вже зареєстрований відповідний законопроект.

Заступник Міністра заступник Міністра молоді та спорту України **О.Ярема** наголосив на одному із основних завдань процесу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні – формуванні комфортного середовища для життя мешканців територіальних громад, зокрема молоді.

«Формування спроможних громад, доступність та належна якість послуг у різних сферах великою мірою залежить від розмежування повноважень між органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування на засадах субсидіарності й децентралізації. І власне децентралізація уже помітно змінює пострадянську систему управління, громади стають сильнішими й успішнішими. Але маємо розуміти, що сьогоднішній та майбутній розвиток ґрунтується саме на свідомій та обізнаній молоді. І нам разом потрібно робити так, щоб молоді люди відчували, що це їх час та їх відповідальність, та брали активну участь в ухваленні рішень і розбудові українських міст та сіл. Таким шляхом досягнемо успіху і тих результатів, до яких прагнемо», – підкреслив О.Ярема.

Окрім того, він акцентував увагу на питаннях фінансування молодіжної політики, розвитку молодіжної інфраструктури, кадрового забезпечення та рівня професійної підготовки спеціалістів, які реалізують молодіжну політику і працюють із

молоддю в громадах.

Заступник директора департаменту з питань державної служби Державної служби України з питань праці **О.Коновалова** звернула увагу на те, що місцева влада може сама збільшити свої надходження шляхом реалізації запроваджених з 1 січня цього року делегованих повноважень місцевого самоврядування з питань забезпечення на відповідних те-

риторіях контролю за додержанням законодавства про працю.

Урядова уповноважена з прав осіб з інвалідністю **Р.Панасюк** нагадала, що було підписано Меморандум з Асоціацією міст України і вже є результати співпраці. «Представники громадськості з представниками органів місцевого самоврядування разом досліджуватимуть наскільки є доступними їхні громади і що потрібно врахувати, щоб життя в громаді було комфортним, доступним та відповідало європейським стандартам», - зазначила вона. Раїса Панасюк підкреслила: «Ми з вами маємо створити в Україні рівні можливості для кожного».

Голова Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву України **С.Комнатний** розповів, що АМУ та Держмолодьжитло підписали меморандум про співпрацю, який передбачає активне залучення членів Асоціації міст до участі у житлових програмах. Він повідомив, що Держмолодьжитло вже реалізує в регіонах близько 130 програм пільгового кредитування, сприяючи таким

чином економічному розвитку місцевих громад та зниженню рівня соціальної напруги. Адже, за його словами, невирішені житлові проблеми створюють соціальну напруженість на місцях, позбавляють людей перспектив та породжують настрої до еміграції. «Я готовий працювати персонально з кожним міським головою і керівником області, щоб роз'яснити переваги роботи з Фондом та допомогти успішно реалізувати місцеві житлові програми на благо громад», - заявив С.Комнатний, закликаючи керівників регіонів, міст і населених пунктів до співпраці з Державним фондом сприяння молодіжному житловому будівництву. «Ми даємо людям не просто надію, а реальні механізми її досягнення», - зазначив керівник Держмолодьжитла.

ХІІІ УКРАЇНСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ ФОРУМ

19 вересня 2017 року

ДЕНЬ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

Захід проведено в рамках проекту «Партнерство для розвитку міст (ПРОМІС)», який АМУ впроваджує спільно з Федерацією канадських муніципалітетів.

Відкрив роботу другого дня Форуму Виконавчий директор АМУ **О.Слобжан**. Він висловив переконання, що захід буде корисним для представників громад, які обговорять державну політику стимулювання регіонального та місцевого розвитку, формування державного контролю в сфері місцевого самоврядування, економічні інструменти розвитку територій. О.Слобжан побажав учасникам плідної роботи і конструктивної дискусії.

З вітальним словом до учасників звернувся заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України **Л.Парцхаладзе**. «Наші міста мають отримувати усі можливості для розвитку і це один із головних пріоритетів Мінрегіону. Зараз будівельна галузь на підйомі. Ми нарешті зрушили з мертвої точки і є позитивна динаміка і тенденції на майбутній і подальші роки. Головне, не втратити цю можливість і сприяти її розвитку далі. Будівельна галузь - потужний інвестиційний мультиплікатор - одна гривня, вкладена в будівництво, приносить п'ять гривень в економіку країни, а одне робоче місце в галузі створює ще двадцять місць у суміжних професіях», – сказав він.

Також із вітальною промовою виступив директор відділу міжнародного розвитку Посольства Канади в Україні **К.Моркос**, який подякував Асоціації міст України за роботу, яку вона проводить. «Я вражений рівнем Українського муніципального форуму, який відбувається вже в тринадцяте. Вчора було приємно спостерігати за Віце-прем'єр-міністром, який висловив свою рішучість та готовність підтримувати реформи, які необхідні місцевому самоврядуванню. Відбувся обмін як позитивним, так і негативним досвідом. Це, на мою думку, хороша ознака, оскільки можливість говорити як про здобутки, так і про проблеми - це ознака справжньої демократії, яка стрімко розвивається в Україні», – зазначив він. К.Моркос запевнив, що Канада і надалі буде підтримувати

реформи в Україні, зокрема ті, які стосуються зміцнення економічного розвитку громад та їх інвестиційного потенціалу.

До учасників звернулася головний радник з питань врядування Проекту ПРОМІС **К.Ворд**, яка зазначила, що у процесі співпраці з Україною, що триває вже п'ять років, Канада намагається не тільки передати свій досвід, а й бере для себе багато корисного від українських муніципалітетів. Вона також подякувала Асоціації міст України та Проекту ПРОМІС за співпрацю та запевнила, що вона буде продовжуватися і надалі.

Перше пленарне засідання «Підтримка економічного розвитку територіальних громад в Україні»

Засідання розпочалося із виступу начальника відділу з питань впровадження та моніторингу пріоритетних проектів будівництва Управління впровадження та моніторингу пріоритетних проектів будівництва Міністерства регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ **О.Топіха**. Він розповів про державну політику стимулювання регіонального та місцевого розвитку, детально зупинившись на такому інструменті, як Державний фонд

регіонального розвитку. Зокрема, йшлося про щорічні зміни до нормативної бази, що стосуються розподілу коштів ДФРР, умови фінансування проектів, критерії їх відбору регіональними комісіями, технічні завдання для проектів ДФРР, критерії оцінювання проектів. Крім того, О.Топіха розповів про умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад.

Начальник відділу розвитку системи надання адміністративних послуг Міністерства економічного розвитку і торгівлі України **О.Каменчук** висвітлив у своїй доповіді економічні інструменти розвитку територій. Особливу увагу він приділив політиці у сфері надання адміністративних послуг, зокрема, встановлення європейських принципів «Сервісна держава», створення сприятливих умов для ведення бізнесу, подолання корупції у сфері надання адміністративних послуг.

Заступник виконавчого директора Асоціації міст України **В.Баранов** розповів про роботу АМУ з підтримки розвитку українських міст, зокрема, про розвиток регіональних відділень, АСМС та лобювання інтересів.

Про досвід Федерації канадських муніципалітетів у формуванні політики підтримки розвитку сільських регіонів на прикладі канадської провінції Манітоба розповів виконавчий директор канадської Асоціації муніципалітетів Манітоби **Д.Мессі**. «Лише працюючи разом та проявляючи свою ініціативу, громада може досягти успіху, особливо якщо мова йде про розвиток сільської місцевості. Стратегія рівня провінції потребує співпраці з боку різних регіонів та державного, не-

прибуткового і приватного секторів: усіх рівнів влади, організацій і фахівців-практиків у сфері економічного розвитку, корінних громад, наукових кіл та підприємницької спільноти», – зазначив він.

Член секції АМУ з рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, начальник відділу культури і туризму, охорони культурної спадщини, культурних цінностей, національностей та релігій Миколаївської РДА Львівської області **І.Іваночко** та голова правління ВООГО «Відкрите суспільство» **С.Ходакова** розповіли про інструменти врахування гендерних аспектів у політиці розвитку територіальних громад. Виступаючи розповіли, що була розроблена програма гендерної підтримки у громадах на два роки. Головне, що у ній закладено – це необхідність гендерного бюджетування в усіх сферах. І в освіті, і в охороні здоров'я, і в інших галузях має бути передбачене фінансування гендерного компоненту.

Далі розпочалася робота двох тематичних секцій в рамках Дня відкритого врядування та економічного розвитку українських міст.

Секція №1 «Відкрите врядування – шлях до ефективного розвитку територіальних громад»

Начальник управління з питань інформаційних технологій Державного агентства з питань електронного урядування України **В.Бакал** розповів про концепцію електронного врядування. «Пріоритетними напрямками є модернізація публічних послуг для громадян, управління розвитком Е-врядування та модернізація публічного управління безпосередньо в роботі Уряду, зокрема, розробка електронної взаємодії реєстрів, розвиток електронного документообігу та Е-урядування базовими галузями», – зазначив він.

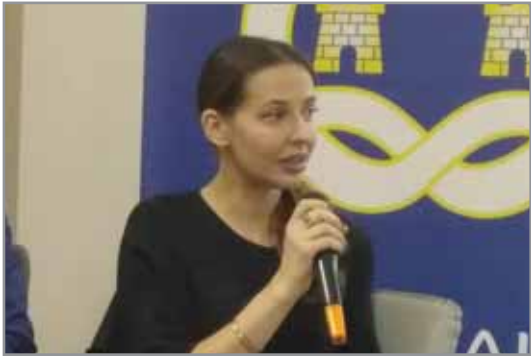

Виконавчий директор ГС «Хайтек офіс України», радник Першого Віце-прем'єр-міністра України **А.Бірюков** презентував концепцію Smart City. Він розповів про документ «Digital agenda 2020», в якому представлений план розвитку цифрових технологій у містах. «Smart City, тобто «розумне місто» – частина цієї парадигми, яка означає застосування передових цифрових технологій в управлінні містом», – зазначив він. А.Бірюков наголосив, що концепція Smart City не означає автоматизацію управлінських процесів за допомогою техніки, а запровадження нової хайтек-філософії управління.

Операційний менеджер МБО «Фонд Східна Європа», програма USAID «Прозорість та підзвітність в державному управлінні та послугах» (TAPAS) **П.Радченко** презентував портал Opendatabot – сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній та судового реєстру для захисту від рейдерських захоплень і контролю контрагентів. За його словами, цей сервіс збирає інформацію з відкри-

тих державних реєстрів та інших джерел і має можливість миттєво надсилати інформаційні повідомлення у соціальні мережі зареєстрованих користувачів.

Про ресурс «Відкритий Дніпро», який нещодавно був розроблений Дніпровською міською радою (opendata.dniprorada.gov.ua), розповіла виконуючий обов'язки заступника Дніпровського міського голови **Я.Меріло**. Вона зазна-

чила, що жителі та гості міста можуть дізнатися усю інформацію для комфортного обслуговування, пересування, навчання, захисту, відпочинку, ознайомитись із бюджетом міста, з рішеннями міської ради тощо.

Координатор громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» **А.Бойко** виступив із презентацією на тему «Прозорий бюджет – запорука довіри та підтримки громади». «Насамперед, прозорий бюджет – це запорука довіри та підтримки громади», – констатував він. А.Бойко розповів про розробку методології оцінки прозорості місцевих бюджетів, як вона працює на практиці. Він подякував Асоціації міст України за те, що вона зацікавилась проектом та підтримала ініціативу щодо його презентації на Українському муніципальному форумі.

Кременчуцький міський голова **В.Малецький** розповів про успішну практику формування громадського бюджету міста Кременчука. «У 2015 році громадськість міста ініціювала створення бюджету участі. У відповідь на звернення активістів у квітні 2016 року розпорядженням міського голови створено робочу групу з впровадження громадського бюджету, а вже у травні на сесії міської ради прийнято міську програму «Громадський бюджет Кременчука на 2016-2020 роки», – зазначив міський голова.

Депутат Львівської міської ради, голова постійної депутатської комісії законності, депутатської діяльності та свободи слова **Ю.Гвоздович** розповіла про львівський портал відкритих даних – он-лайн платформу, що містить інформацію від різних структурних підрозділів мерії, а також інших установ, що працюють на території міста.

Про цілі та порядок створення наглядових рад комунальних підприємств доповів залучений експерт Проекту «Громадяни в дії» **Т.Слущик**.

Підбиваючи підсумки роботи секції, головний радник з питань врядування Проекту ПРОМІС **К.Ворд** зазначила, що «були представлені практичні аспекти актуальних тем та проектів, водночас учасники не приділяли багато уваги теорії та дефініціям, зокрема, при обговоренні електронного врядування та відкритих даних». На її думку, це є позитивна практика, оскільки будь-яку тему краще розглядати на прикладі практичних кейсів, як це і відбувалося протягом дня. Вона також закликала присутніх правильно оцінювати роль електронного врядування. «Відкрите врядування посилює місцеве самоврядування», – зазначила К.Ворд.

Секція №2 «Впровадження інноваційних підходів в роботі АМУ для стимулювання та підтримки розвитку громад»

Про стан впровадження Стратегії розвитку регіональних відділень Асоціації міст України розповів Виконавчий директор АМУ **О.Слобожан**. Він зазначив, що «роль та функції регіональних відділень Асоціації мають бути новими, і головна мета цих змін – щоб члени АМУ отримували найбільший спектр послуг». За його словами, «наше завдання – перетворити регіональні відділення АМУ на сервісні центри».

Розбудова інституційної спроможності та створення інформаційної системи комунікації РВ АМУ – тема доповіді керівника проекту ГО «Центр реформ та місцевого розвитку» **А.Гінкула**. За його словами, налагоджена комунікація – це запорука успішної діяльності регіональних відділень Асоціації міст України, які мають допомагати містам вирішувати різноманітні проблеми та забезпечувати їх інформацією, яка сьогодні є дуже динамічною та потребує постійного оновлення.

Виконавчий директор Асоціації муніципалітетів Манітоби **Д.Мессі** детальніше розповів про діяльність Асоціації муніципалітетів Манітоби, зокрема, про її головні функції, лобістську діяльність і програми підтримки муніципалітетів. «У 2015 році було створено Координаційний комітет зацікавлених сторін для розроблення стратегії економічного розвитку Манітоби, а також спільну стратегію зацікавлених сторін, що направлена на підтримку муніципалітетів», – зазначив він. За словами Д.Мессі, у рамках стратегії впроваджується муніципальна система збору даних – матриця для аналізу економічних показників провінції. «Крім того, ми започаткували програму навчання для муніципальних фахівців з питань економічного розвитку та розпочали переговори з урядом провінції Манітоби щодо запровадження послуг «єдиного вікна» для підприємців, інвесторів та муніципалітетів», – зазначив він.

Також під час голови громад та директори регіональних відділень Асоціації обговорили перспективи розвитку АМУ, а також висловили свою думку про перспективи реалізації Стратегії РВ АМУ щодо перетворення регіональних відділень на сервісні центри.

Заступник виконавчого директора АМУ В.Баранов, підбиваючи підсумки роботи секції, сказав, що ідея оптимізувати роботу регіональних відділень АМУ є актуальною. «Необхідно посилювати їх кадрову та фінансову спроможність, а також рухатися у напрямку створення сервісних центрів, де будуть працювати спеціальні адміністратори», – сказав він.

Друге пленарне засідання «Формування державного контролю в сфері місцевого самоврядування»

Відкриваючи пленарне засідання, **О.Слободжан** проінформував, що Віце-прем'єр-міністр України Г.Зубко під час засідання Правління АМУ повідомив, що розроблений Мінрегіоном законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного контролю за відповідністю рішень органів місцевого самоврядування Конституції та законам України» буде відкликаний з Секретаріату Кабінету Міністрів України.

АМУ та Мінрегіон спільно напрацьовуватимуть підхід до здійснення контролю за рішеннями органів місцевого самоврядування. Тому продовження конструктивної дискусії є дуже важливим.

Сумський міський голова **О.Лисенко** зазначив, що встановлення можливості зупинення рішень органів місцевого самоврядування районними та обласними державними адміністраціями суперечить вимогам основних актів, які регулюють діяльність органів місцевого самоврядування, зокрема, статті четвертій Європейської хартії місцевого самоврядування та статті 140 Конституції України.

Досвідом взаємодії федерального та провінційного урядів з органами місцевого самоврядування в Канаді поділився директор з адвокації та комунікацій Асоціації муніципалітетів Манітоби, Канада **Д.Волков**. Він розповів про високий рівень автономії місцевого самоврядування Канади і відсутність практики зупинення його рішень.

Виконавчий директор Асоціації міст Польщі **А.Поравський** розповів про систему та практику нагляду воєвод за муніципалітетами.

Про норвезький досвід державного контролю над муніципалітетами Норвегії розповіла директор Офісу міжнародних проектів Норвезької асоціації місцевих та регіональних влад **Е.Цакуле**.

Учасники другого пленарного засідання схвально поставилися до рішення Правління АМУ про необхідність удосконалення конституційних засад місцевого самоврядування у частині державного контролю, неприйнятність законопроекту Мінрегіону з цього питання та про необхідність спільної роботи з органами державної влади щодо розроблення нового зваженого законопроекту.

Всі презентації Дня відкритого врядування та економічного розвитку українських міст доступні на сайті АМУ www.auc.org.ua

XIII УКРАЇНСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ ФОРУМ

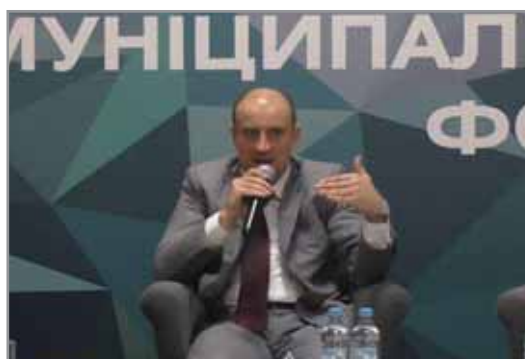

20 вересня 2017 року

ДЕНЬ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

День енергоефективності проведено в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізує АМУ за підтримки USAID, та у співпраці з Міжнародною фінансовою корпорацією і Всеукраїнською радою голів ОСББ.

Відкрив роботу Дня енергоефективності та привітав учасників Виконавчий директор АМУ **О.Слобожан**. Він розповів про проблемні питання житлово-комунальної галузі, які потребують термінового вирішення. Зокрема, це погашення заборгованості по субсидіям на оплату житлово-комунальних послуг, спрямування 5 млрд грн на погашення різниці в тарифах тощо. «Наше завдання – напрацювати дорожню карту реформування житлово-комунальної галузі з акцентом на енергоефективність», – зазначив О.Слобожан.

Окрему увагу Виконавчий директор АМУ приділив проблемі, що виникла у зв'язку з набранням чинності з 2 серпня цього року закону «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», який встановлює засади проведення Антимонопольним комітетом моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання. Зокрема, закон передбачає, що допомога за рахунок місцевих ресурсів, тобто місцевих бюджетів також підлягає перевірці, яка може тривати до 9 місяців. «Такий підхід не узгоджується із суттю та фундаментальними принципами місцевого самоврядування», – зазначив О.Слобожан. Він розповів, що у Верховній Раді зареєстрований законопроект внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (щодо додержання принципів місцевого самоврядування) (№7073), яким пропонується виключити з закону про державну допомогу суб'єктам господарювання всі згадки про надання допомоги за рахунок місцевих ресурсів.

Перед учасниками Форуму виступив Голова Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України **С.Савчук**. Він розповів про державну політику в сфері енергоефективності та відновлювальної енергетики. «Головне завдання - забезпечити енергетичну без-

пеку і перехід до енергоефективного та енергоощадного використання та споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій», - зазначив С.Савчук. Він відповів на запитання учасників Українського муніципального форуму щодо програми «теплих кредитів». Окрему увагу було приділено впровадженню енергосервісу у бюджетній сфері.

Керівник напрямку комунікацій проекту IFC «Енергоефективність у житловому секторі України» **Ю.Пушко** розповіла про Проект Енергоефективності у житловому секторі України, мета якого – створення прозорого ринку житлово-комунальних послуг з чітко окресленим клієнтом. «Люди мають самостійно вирішувати у кого купляти послуги. Зараз цього нема, але клієнт вже окреслений і це – багатоквартирний будинок», - зазначила Ю.Пушко.

Вона акцентувала увагу на тому, що за останній час було прийнято багато законодавчих ініціатив, які наближують Україну до утворення ринку житлово-комунальних послуг, однак зв'язуючим елементом, який відрегулює відносини між клієнтом та постачальником є законопроект про Фонд енергоефективності і його необхідно прийняти. Виступаючи зазначила, що він має забезпечити механізм залучення інвестицій Європейського Союзу, однак ці кошти можна буде спрямувати тільки для ОСББ. «Отож, головний меседж для мерів, який я маю – стимулювати створення ОСББ у ваших містах», - сказала вона. Окрім того, Юлія Пушко розповіла, що зараз розробляються механізми фінансування заходів з енергоефективності у бюджетних установах та інструмент кредитування для міст у гривні.

Співпрацю ОСББ з органами місцевого самоврядування представила Президент Громадської організації «Всеукраїнська рада голів ОСББ» **Н.Олійник**. Вона зазначила, що зараз у чотирнадцяти регіонах України діють представництва організації, яку вона очолює, зокрема, у Волинській, Сумській, Рівненській, Донецькій, Дніпропетровській, Житомирській, Київській, Миколаївській, Черкаській, Львівській, Івано-Франківській, Хмельницькій, Тернопільській та Херсонській областях, куди можна звернутися з питаннями, які стосуються утворення та діяльності ОСББ.

Н.Олійник також розповіла про роботу Громадської організації «Всеукраїнська рада голів ОСББ», яка полягає у підтримці створення та діяльності об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та їх асоціацій, підготовці пропозицій щодо удосконалення законодавства житлової сфери, представленні інтересів представників ОСББ, сприянні обміну досвідом та навчанні представників влади, ЗМІ, співвласників багатоквартирних будинків щодо реформування житлової сфери.

У доповіді президент Міжгалузевої асоціації «УКРТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО» **А.Блащук** акцентував на усуненні бар'єрів, забезпеченні прозорості та впровадженні енергоефективності в сфері тепlopостачання. «Критичне становище те-

перше

плопостачальних підприємств додатково погіршується дією економічно необґрунтованих тарифів на теплову енергію, які не покривають фактичні витрати на виробництво теплової енергії», – зазначив він. А.Блащук запропонував передбачити в Державному бюджеті на 2018 рік кошти на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, що виникла в 2016 та 2017 роках. За його словами, необхідно спростити порядок та процедуру встановлення тарифів, застосувавши стимулююче тарифоутворення. Крім того, він наголосив на необхідності погашення заборгованості держави з пільг та субсидій, а також проведенні монетизації пільг та субсидій, що надаються населенню.

Директор з міжнародних зв'язків, роботи з громадськими організаціями та проведення заходів Всеукраїнської асоціації підприємств водопровідно-каналізаційного господарства Асоціація «Укрводоканалекологія» **Ю.Жерліцин** наголосив, що «ресурсозбереження та якісне водозабезпечення – стратегічний напрямок розвитку водопровідно-каналізаційного господарства України». Він підкреслив, що підприємств водопровід-

но-каналізаційного господарства готові впроваджувати і впроваджують енергоефективні заходи. «Але цьому заважає недосконала нормативно-правова база, заполітизована та недосконала тарифна політика, а також відсутність працюючих механізмів для залучення інвестицій та кредитування», – зазначив Ю.Жерліцин.

Президент Громадської спілки «Асоціація управителів житла» **В.Ліман** розповів про сучасний стан та перспективи розвитку ринку управління багатоквартирними будинками в Україні. Він зазначив, що зараз цей ринок ще тільки починає розвиватися. Для того, щоб прискорити процес, необхідно терміново вирішити декілька питань, зокрема, прийняти нову редакцію Закону України «Про житлово-комунальні послуги», визначити послуги з управління багатоквартирним будинком та здійснити перехід від тарифу до договірної ціни на послугу з управління багатоквартирним будинком.

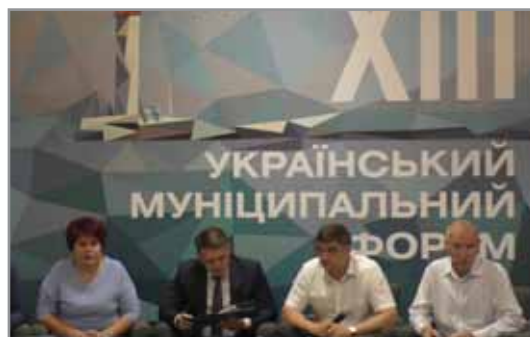
Заступник Голови Правління ПАТ АБ «Укргазбанк» **Є.Мецгер**, розповів про практику кредитування ОСББ. Загальний обсяг наданих коштів об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків на реалізацію енергоефективних заходів та проектів альтернативної енергетики становить 4 млрд грн, це, за його словами,

80% від об'єму фінансування ОСББ українськими банками. Крім того, Є.Мецгер розказав про фінансування комунальних підприємств. «Станом на кінець серпня 2017 року ми профінансували 30 комунальних підприємств, зокрема, надали кошти для будівництва на їх базі котельень, сонячних електростанцій та на заміну комунального транспорту. Ми зробили дослідження ринку та прийшли до

висновку, що комунальні підприємства є надійними партнерами», – зазначив він.

За підсумками Дня енергоефективності учасники форуму – міські, селищні, сільські голови, представники Громадської організації «Всеукраїнська рада голів ОСББ», Всеукраїнської асоціації підприємств водопровідно-каналізаційного господарства Асоціація «Укрводоканалекологія», Міжгалузевої асоціації «УКРТЕПЛОКОМУНЕНЕРГО», Громадської спілки «Асоціація управителів житла» схвалили РЕЗОЛЮЦІЮ, у якій звернулися до вищих органів державної влади щодо якнайшвидшого вирішення найважливіших проблем сфери житлово-комунального господарства в Україні (стор.33).

Президенту України
Верховній Раді України
Кабінету Міністрів України

РЕЗОЛЮЦІЯ Дня енергоефективності

Ми, 324 міські, селищні, сільські голови – представники членів Асоціації міст України, представники Громадської організації «Всеукраїнська рада голів ОСББ», Всеукраїнської асоціації підприємств водопровідно-каналізаційного господарства Асоціація «Укрводоканалекологія», Міжгалузевої асоціації «УКРТЕПЛОКОМУНЕ-НЕРГО», Громадської спілки «Асоціація управителів житла», обговоривши найважливіші проблеми сфери житлово-комунального господарства в Україні, звертаємося до вищих органів державної влади щодо якнайшвидшого вирішення таких питань:

1. Підтримати проект Закону «Про житлово-комунальні послуги» (реєстр. № 1581-д від 10.12.2015) з урахуванням пропозицій, поданих органами місцевого самоврядування.

2. Передбачити протягом 2018 року здійснення повної компенсації державою заборгованості з різниці в тарифах за надані підприємствами житлово-комунального господарства послуги, що виникла до 01.01.2016.

3. Не допустити в проекті Державного бюджету України на 2018 рік передачу на фінансування з місцевих бюджетів пільг населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, плати за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, вивезення побутового сміття та рідких нечистот.

4. Забезпечити надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам для надання пільг та субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг в повному обсязі та виключно в грошовій формі.

5. Передбачити в Державному бюджеті України на 2018 рік кошти на продовження реалізації програми «теплих кредитів». Внести зміни до порядку надання «теплих кредитів», передбачивши можливість участі у відповідній програмі управителів житла.

6. Зменшити розмір судового збору за подання надавачами житлово-комунальних послуг позовів про стягнення заборгованості за надані послуги.

7. Підтримати прийняття розробленого Кабінетом Міністрів України проекту Закону «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо пільг окремим категоріям громадян» (реєстр. № 6668 від 05.07.2017).

8. Внести зміни до Законів України «Про ринок природного газу» та «Про тепlopостачання», якими виключити норми щодо можливості припинення постачання природного газу підприємствам тепlopостачання у разі заборгованості по розрахунках за нього.

9. Спростити передбачений Законом України «Про надання державної допомоги суб'єктам господарювання» порядок надання такої допомоги органами місцевого самоврядування створеним ними підприємствам житлово-комунального господарства, скоротивши терміни прийняття рішень з цих питань Антимонополь-

ним комітетом України або виключивши з сфери дії цього Закону надання такої допомоги зазначеним підприємствам.

10. Розробити нормативно-правові акти, якими буде вирішена проблема безоплатної передачі земельних ділянок, на яких розташовані багатоквартирні будинки, у власність або в постійне користування співвласникам багатоквартирного будинку.

11. Забезпечити реалізацію норм Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» в частині встановлення для Енергоринку алгоритму та порядку розподілу коштів, які надходять під час проведення розрахунків за спожиту електричну енергію.

12. Прискорити розробку, широке громадське обговорення та прийняття підзаконних нормативно-правових актів до Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», підготувати методологічне забезпечення їх застосування.

13. Скасувати клірингову систему розрахунків, яка передбачена постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 №20.

14. Скасувати систему рахунків із спеціальним режимом використання, яка передбачена постановою Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 №217.

15. Спростити процес отримання місцевих гарантій підприємствами сфери житлово-комунального господарства, шляхом внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541.

16. Визначити механізм та джерело відшкодування заборгованості з різниці в тарифах на послуги тепло- та водопостачання за 2016-2017 роки.

17. Прискорити вирішення проблеми компенсації втрат підприємств за попередні періоди при затвердженні нових тарифів, шляхом прийняття змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869.

18. Вирішити проблему акцептування договорів по розрахунках підприємств з податку на додану вартість в рахунок субвенції з різниці в тарифах Міністерством фінансів України.

19. Внести зміни до нормативно-правових актів, якими передбачити скасування вимоги щодо необхідності оформлення номінації на постачання природного газу відповідно до укладених договорів та невидачі підтверджених номінацій підприємствам теплопостачання у період проходження опалювального сезону.

20. Прискорити розробку методологічного забезпечення щодо встановлення органами місцевого самоврядування тарифів на житлово-комунальні послуги.

21. Розробити та прийняти нормативно-правовий акт, яким буде врегульована проблема небалансів природного газу, що виникли за об'єктами споживання виробників теплової енергії протягом опалювального періоду 2016/2017 років через відмову ПАТ «НАК «Нафтогаз України» подавати ПАТ «Укртрансгаз» номінації на постачання газу та оформляти акти приймання-передачі газу за вказаною категорією.

*Прийнято учасниками
XIII Українського муніципального форуму
20 вересня 2017 року,
м. Одеса*

ЗВЕРНЕННЯ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

**до Президента України
до Верховної Ради України
до Кабінету Міністрів України**

Ми, 324 міських, селищних, сільських голів, обговоривши стан місцевого самоврядування в Україні на XIII Українському муніципальному форумі, вчергове висловлюємо підтримку реформі місцевого самоврядування і територіальної організації влади та звертаємося до вищих органів державної влади щодо якнайшвидшого вирішення таких питань:

Щодо забезпечення реалізації завдань децентралізаційної реформи:

1. Прискорити внесення змін до Конституції України щодо децентралізації (реєстр. № 2217а від 01.07.2015).
2. У найкоротші терміни повторно прийняти, підписати та оприлюднити законопроект «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 2489) у редакції головного парламентського Комітету без урахування неприйнятних додаткових поправок щодо запровадження конкурсів на посади заступників сільських, селищних, міських голів, які є політичними посадами.
3. Прискорити розгляд та прийняття у другому читанні та в цілому законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель» (реєстр. № 4355), яким розширюються повноваження органів місцевого самоврядування у сфері використання і охорони земель.
4. Прискорити розгляд та прийняття урядового законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад» (реєстр. № 7118), яким передбачається надання органам місцевого самоврядування повноважень щодо розпорядження землями за межами населених пунктів у межах ОТГ.
5. Завершити розгляд у парламенті та прийняти проект Закону України «Про муніципальну варту» (реєстр. № 2890), прийнятий у першому читанні 21.05.2015р.
6. Сприяти прийняттю законопроект, що розширює повноваження органів місцевого самоврядування у сфері паркування автотранспортних засобів: «Про

внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери паркування транспортних засобів» (реєстр. № 5364).

7. Не допустити прийняття проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного контролю за відповідністю рішень органів місцевого самоврядування Конституції та законам України”, розробленого Мінрегіоном, оскільки: місцеві державні адміністрації не можуть здійснювати неупереджений загальний контроль за органами місцевого самоврядування через конкуренцію управлінських повноважень та наявність конфліктів інтересів; відсутність у них організаційних, кадрових та фінансових умов для реалізації таких повноважень; повноваження місцевих держадміністрацій дублюють контрольні повноваження інших державних органів, не враховують можливості внутрішнього та громадського контролю; передбачено автоматичне зупинення рішень органів місцевого самоврядування незалежно від обставин; відсутність відповідальності голів місцевих держадміністрацій за неправомірне зупинення рішень органів місцевого самоврядування; створюються умови для зловживання контрольними повноваженнями та блокування діяльності органів місцевого самоврядування, порушення їх автономії.

Щодо бюджетного та ресурсного забезпечення територіальних громад у завершальний період 2017 року та на 2018 рік:

8. Не допустити в проекті Державного бюджету України на 2018 рік передачу на фінансування з місцевих бюджетів пільг населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, плати за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, вивезення побутового сміття та рідких нечистот.

9. Забезпечити надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для надання пільг та субсидій на оплату житлово-комунальних послуг в повному обсязі та виключно в грошовій формі.

10. Не допустити погашення заборгованості щодо пільг з оплати спожитих житлово-комунальних послуг, що виникли в попередніх бюджетних періодах та обліковуються в органах Казначейства на початок 2018 року за рахунок коштів місцевих бюджетів.

11. Забезпечити до кінця 2017 року повне списання заборгованості місцевих бюджетів за середньостроковими позиками та безвідсотковими позичками, наданими місцевим бюджетам за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку у 2009-2014 роках.

12. Не допустити зміну механізму горизонтального вирівнювання щодо вилучення 80% відсотків суми, що перевищує значення індексу податкоспроможності 1,1.

13. Здійснити розподіл додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (16,5 млрд грн) між усіма місцевими бюджетами, що мають прямі міжбюджетні відносини.

14. Передбачити субвенцію на розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад на наступний бюджетний період в обсязі не меншому ніж у 2017 році у розрахунку на 1 сільського жителя об'єднаної територіальної громади.

15. Не допустити прийняття передчасних змін щодо фінансування первинної медичної допомоги, що може призвести до недофінансування в 2018 році комунальних закладів охорони здоров'я, які надають первинну медичну допомогу. Запровадження нового підходу до фінансового забезпечення первинної медичної допомоги з 1 січня 2018 року передбачено законопроектами за реєстр. №№ 6327 та 6604, які ще не прийняті парламентом. Враховуючи зазначене, зміни є передчасними.

16. Передбачити зарахування частини розміру плати за видачу ліцензії на провадження господарської діяльності з випуску та проведення лотерей, яку встановлює Кабінет Міністрів України, яка сплачується ліцензіатами до усіх бюджетів місцевого самоврядування за місцем розташування відповідного пункту розповсюдження державної лотереї.

17. Передбачити протягом 2018 року здійснення повної компенсації державою заборгованості з різниці в тарифах за надані підприємствами житлово-комунального господарства послуги, яка виникла в минулі роки. Забезпечити вирішення проблеми нарахованих таким підприємствам штрафних санкцій, що виникли внаслідок несвоєчасного виконання державою своїх фінансових зобов'язань.

18. Не допустити зменшення обсягів надходжень до місцевих бюджетів від акцизного податку з виробленого та ввезеного на митну територію України пального, удосконаливши механізм зарахування цього податку до бюджетів місцевого самоврядування. Підвищити частку відрахувань акцизного податку з виробленого та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування з 13,44% до 17,66% у зв'язку із недоотриманням значної суми коштів місцевими бюджетами у 2017 році.

19. У 2018 році виділити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію за пільгове перевезення окремих категорій громадян, послуг зв'язку, інших пільг у розмірі не менше 2,5 млрд грн. Прийняти нормативно-правові акти щодо поступового переходу з 2018 року на надання державою адресної грошової допомоги в цій сфері. У Державному бюджеті на 2018 рік передбачити кошти на погашення кредиторської заборгованості, що утворилась внаслідок недоотримання місцевими бюджетами в 2015 та 2016 роках коштів субвенції на надання зазначених пільг, а також на погашення заборгованості по судових рішеннях щодо невиконання зобов'язань на компенсацію за пільговий проїзд окремих

категорій громадян, послуги зв'язку, інші пільги, гарантовані державою.

20. Переглянути показники Держбюджету на 2018 рік у частині збільшення обсягів освітньої та медичної субвенцій для місцевих бюджетів, враховуючи підвищення заробітної плати, зростання рівня інфляції, необхідність проведення індексації працівникам бюджетної сфери, додаткові потреби для обслуговування громадян, переміщених із тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції. Передбачити в проекті держбюджету на 2018 рік повну забезпеченість місцевих бюджетів коштами освітньої субвенції в обсязі 65,7 млрд грн та медичної – 71,7 млрд грн.

21. Забезпечити збереження інструменту Стабілізаційної дотації та закладення в держбюджеті на 2018 рік відповідного фінансового ресурсу в обсязі 2,0 млрд грн.

22. Продовжити дію пункту 20 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України на 2018 рік та зобов'язати районні державні адміністрації передбачати міжбюджетні трансферти на видатки з утримання ДНЗ, закладів культури не менше обсягу фактичних видатків попереднього року плюс норматив фінансового забезпечення, врахувавши підвищення мінімальної заробітної плати, надбавки та премії для диференціації заробітної плати з метою недопущення «зрівнялівки» в оплаті праці некваліфікованих і кваліфікованих працівників, підвищення тарифів на комунальні послуги та енергоносії.

23. Спростити передбачений Законом України «Про надання державної допомоги суб'єктам господарювання» порядок надання державної допомоги органами місцевого самоврядування створеним ними підприємствам житлово-комунального господарства, скоротивши терміни прийняття рішень з цих питань Антимонопольним комітетом України або виключивши з сфери дії цього Закону надання такої допомоги зазначеним підприємствам.

24. Не допустити реалізації законодавчих ініціатив, спрямованих на скасування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю тютюновими виробами.

25. Забезпечити впровадження Муніципальних фіскальних реєстрів з метою наповнення Реєстру речових прав на нерухоме майно, обліку пільгових категорій громадян, оптимізації видаткової частини та наповнення дохідної частини місцевих бюджетів. Надати органам місцевого самоврядування можливість доступу до бази даних ДФС «Податковий блок» та автоматизованої системи Державної казначейської служби України «Казна».

26. Забезпечити розгляд та прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження)» (реєстр. № 2249а) для реалізації норм Закону України «Про ядерну енергію та радіоактивну безпеку» в частині спрямування у повному обсязі збору на

соціально-економічну компенсацію ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, у вигляді субвенції до відповідних місцевих бюджетів.

27. Збільшити обсяг субвенції на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження до 392 млн грн (виконання вимог Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»).

28. Передбачити прямі міжбюджетні відносини з усіма об'єднаними територіальними громадами, в яких відбулися перші вибори у 2017 році.

29. Збільшити норматив зарахування ПДФО до бюджетів міст обласного значення, ОТГ та міста Києва до рівня 65%.

30. Забезпечити надання у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів об'єднаних територіальних громад в обсязі не менше 100 млн грн.

31. Скасувати пільги зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності та літакобудування надані державою та зобов'язати Міноборони неухильно сплачувати земельний податок або передбачити у проекті Державного бюджету України на 2018 рік кошти місцевим бюджетам на компенсацію сплати земельного податку Міністерством оборони України.

32. Збільшити частку зарахування екологічного податку до сільських, селищних, міських бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, до 55 відсотків із його спрямуванням до загального фонду.

33. Переглянути та затвердити державні соціальні стандарти і нормативи за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень, забезпечити проведення інвентаризації всіх нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих нормативів при здійсненні видатків місцевих бюджетів, зокрема щодо мережі бюджетних установ, педагогічного навантаження, нормативів витрат бюджетних установ.

34. Закріпити гарантовані державою соціальні пільги за державними програмами соціального захисту шляхом передбачення відповідних субвенцій. Статті 91 та 102 Бюджетного кодексу викласти в редакції Бюджетного кодексу 2015 року (дотримання норм започаткованих бюджетною реформою).

Щодо вирішення завдань у сфері секторальних реформ:

35. Забезпечити у 2018 році процес передачі професійно-технічних навчальних закладів із державної до комунальної власності тих громад, за кошти яких вони утримуються, або вилучити з механізму фінансування професійно-технічних навчальних закладів міста-обласні центри і передати фінансування професійно-тех-

нічної освіти на обласний рівень за рахунок субвенції з державного бюджету.

36. Забезпечити безперебійне постачання до лікувальних закладів усіх рівнів життєво необхідних імунобіологічних препаратів на загальнодержавному рівні з метою забезпечення ефективного захисту мешканців українських громад від спалахів інфекційних хвороб, а також передбачити механізм відшкодування втрат власних коштів місцевих бюджетів на закупівлю вакцин.

37. Спільно з Асоціацією підготувати проект нормативно-правового акта щодо скасування гарантованих державою пільг, які не фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, та надання права органам місцевого самоврядування самостійно їх встановлювати.

Просимо дати доручення органам державної влади розглянути пропозиції органів місцевого самоврядування щодо вирішення проблемних питань у важливих сферах життєдіяльності громад, що обговорювалися на Форумі та попередньо були надіслані до центральних органів виконавчої влади відповідно до їхньої компетенції.

Прийнято учасниками

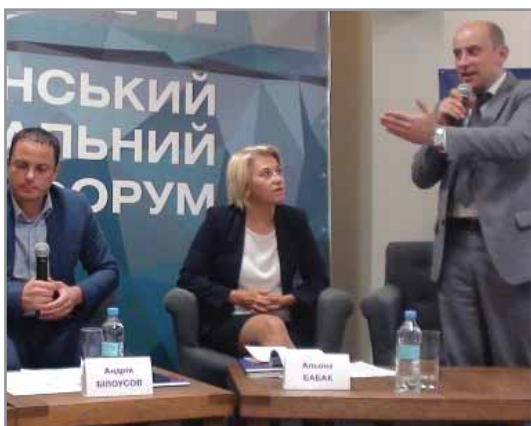
XIII Українського муніципального форуму

18 вересня 2017 року,

м. Огеса

XIII УКРАЇНСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ ФОРУМ

ХІІІ УКРАЇНСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ ФОРУМ

ЗБІРНА З ФУТБОЛУ УКРАЇНСЬКИХ МЕРІВ VS ЗБІРНА МЕРІВ ПОЛЬСЬКИХ МІСТ: РАХУНОК 5:1

19 вересня на одеському стадіоні «Чорноморець» відбувся товариський футбольний матч між збірною українських мерів та збірною мерів польських міст. Організатором футбольного змагання виступила Асоціація міст України. Матч проведено у рамках XIII Українського муніципального форуму, що проходить в Одесі 18-20 вересня.

Українські мери перемогли своїх польських колег з рахунком 5:1. Два голи у ворота суперників забив О.Корінний, Новоукраїнський міський голова (Кіровоградська область), ще два – В.Римчук, Кам'янський сільський голова (Миколаївська область), п'ятий м'яч – А.Ковпак, Деражнянський міський голова (Хмельницька область).

Впродовж усієї гри на стадіоні відчувалася чудова атмосфера, адже вболівати за гравців прийшли їхні колеги – голови громад-членів Асоціації міст України. Заряджені енергетикою вболівальників, мери-футболісти віддячили своїм прихильникам яскравою грою на футбольному полі.

«Ми дякуємо Асоціації міст України і особисто Виконавчому директору АМУ Олександру Слобожану за можливість зустрітися на полі з нашими польськими колегами. Польська команда грала в гостях і неповним складом, багато гравців були травмовані. Але, я переконаний, всі – і гравці, і вболівальники отримали задоволення від футболу», – сказав організатор збірної українських мерів Т.Добрівський. Він зазначив, що матч проводився у рамках підготовки до IV Чемпіонату Європи серед представників місцевого самоврядування, що відбудеться наступного року у Словаччині.

Коментував матч президент Федерації міні-футболу Одеси, один із засновників та головний тренер одеського ветеранського футбольного клубу «Рішельє», гравець команд «Металург», «Запоріжжя», «СКА» Одеси, «Чорноморець», «Дніпро», учасник кубку європейських чемпіонів П.Чілібі. Він сказав: «Для мене було дивно, що мери, і українські, і польські чудово грають у футбол. У кожній команді було чотири-п'ять футболістів, які грали на рівні професіоналів. Тренер збірної українських мерів Сергій Ковалець навчив хлопців грати у футбол на великому полі, а це ціла наука. Чудова гра була!».

«Неймовірні почуття, фантастична підтримка! Дякую своїм найкращим партне-

рам, тренерів, Тарасу Добрівському та Олександрю Слобожану за організацію справжнього футбольного свята. Наша збірна дякує польським колегам за приїзд в Одесу і гарну гру», – поділився своїми враженнями О.Корінний.

У перерві між таймами, поки команди відновлювали свою спортивну енергію, на гостей зустрічі чекав ще один сюрприз – подорож у добу Середньовіччя, в час прекрасних дам і справжніх лицарів. На стадіоні відбулося лицарське шоу від Федерації середньовічного бою. Саме Україна стала абсолютним чемпіоном світу з лицарського бою у 2017 році.

Після завершення матчу Виконавчий директор АМУ О.Слобожан вручив гравцям пам'ятні сувеніри.

